

Dichter bij de Eng

‘Dichter bij de Eng’ was in 2012 een project van de Stichting Vrienden Soester Eng.

Er speelde ook toen al een probleem op de Eng: hoe kun je bezoekers wijzen op de regels die daar gelden? Via bordjes bij de toegangswegen. Maar wat zet je daar dan op? Dat was de vraag waarvoor de Stichting, de hulp van creatieve Soesters inriep

De tekst moest beeldend, beknopt en uitnodigend zijn en veel vertellen. Zoals welke kwaliteiten de Eng heeft: het unieke open landschap, de rust die er heerst, de leesbare historie. Maar ook dat er regels gelden. Dat de akkers privéterrein zijn die je niet mag betreden. Dat hondenpoep niet mag worden achtergelaten. En dat de aanlijnregel voor honden evengoed op de Eng geldt als elders in Soest.

Het volgende gedichtje won en is op de Eng te vinden:

**Ruimte, rust en akkerrand:
je bent te gast in boerenland.
Gebruik de paden die er zijn
en hou je honden aan de lijn.**

Zes gedichten die je hieronder kunt lezen, werden bij boekhandel Van de Ven tentoongesteld. Toenmalig voorzitter van de Stichting Vrienden Soester Eng, Pieter Augustinus, vertelde hoe boeiend het is te ontdekken wat de dichters in dat akkerlandschap van de Soester Eng heeft geraakt:

- **Ellen ten Berge** verwoordt het steeds wisselende beeld van het akkerlandschap op de Eng in de vier seizoenen. En je realiseert je dat die seizoensgebonden agrarische handelingen als ploegen, eggen, zaaien, oogsten en ook braak liggen, jaar in jaar uit, eeuw in eeuw uit, vergelijkbare beelden teweg gebracht hebben.
- **Kees van der Malen** roept het beeld op van de Eng in al haar schoonheid, zoals die zich in de vroege ochtend plotseling openbaart als je vanuit de bebouwing de laatste bocht omkomt.
- **Kond le Bisk** gaat in zijn sonnet ver terug in de tijd, naar het verre geologische verleden: 'Zo grofweg honderdvijftigduizend jaar geleden 'etste een ijsstroom eeuwenlang uw sediment'. Dat is mooi getroffen want zo'n stuwwal wordt niet op een achternamiddag gevormd.
- **Jan Menne**, komend vanaf de Veldweg, is overmand door het historisch besef van de rol die de Soester Eng eeuwenlang heeft vervuld, als krijgstoneel, als kerkhof, maar vooral als akkerbouwgebied.
- Bezorgdheid voor het verloren gaan van het cultureel erfgoed lees ik bij **Jan Visser**: 'dat hel en verderf de sporen zullen wissen van de ploeg, de hooister en de molensteen'.
- Bij **Ernest Kramer** zijn het zintuiglijke ervaringen als zien, ruiken, proeven, van waaruit hij de 'overweldigende natuur' van dit Englandschap 'als een spons' in zich opneemt. Maar ook hier de herkenning van het verleden.

(Dorpsdichter Kond le Bisk (Dick Koblens) en Jan Visser en Jan Menne (beiden oud-wethouder van Soest) zijn overleden).

Soester Eng

Lente

Jonge plantjes, -maïs-,
vormen lange, rechte rijen,
vouwen samen,
zoals handen in gebed.

Zomer

Lopend op de rug van de Eng,
tussen manshoge planten,
zie ik iets nieuws: Een holle weg.
Zuid Limburg op de Eng

Herfst

Regen striemt het land.
Een tractor zwoegt en wendt en keert,
trekt diepe voren in de grond.
De schoot van nieuw gewas.

Winter

De Eng, kaal en verstoppeld,
laat nu zijn setting zien:
De kerk van Soest, de toren van Eemnes
en windmolens langs het Randmeer.

Ellen ten Berge

De Eng

De ochtend was nog jong
door koorts gedreven
jachtte hij voort

langzaam meanderde de weg omhoog
bomen wenkten hem nader
wolken tilden hem op
een laatste bocht
en daar

majestueus en onaantastbaar
nee, schaamteloos lag zij neergevleid
in volle rijpheid
schoner dan de dagen

wind speelde met haar haren
zonlicht streek over haar lijf
haar eeuwige glimlach schonk zij hem
'Ach jongen, ook jij hier?'

Kees van der Malen

ONZE SOESTER ENG

O O SOESTER ENG!, door duizenden fervent aanbeden
N Niemand in onze regio die u niet kent
Z Zo grofweg honderdvijftigduizend jaar geleden
E Etste een ijsstroom eeuwenlang uw sediment

S Sinds uw ontstaan door helse kracht was ingetreden
O Omtrok natuurgeweld uw stuwwal permanent
E En later in de tijd, zelfs tot de dag van heden
S Schonden cultuurbarbaren erfgoedrecht frequent

T Taai is de wil om al uw huidig schoon te sparen
E En uw zeshonderdduizend meter in 't vierkant
R Rondom voor horizonvervuiling te vrijwaren

E Er mág geen kans meer zijn voor mitsen en voor maren
N Niemand die tornen mag aan vruchtbaar akkerland
G Gá voor uw ENG, tot heil van boer en recreant!

Kond le Bisk

Soest, 31 januari 2012

De Soester Engh

Ik ging de Veldweg op
om even op de Soester Engh te zijn
en mocht er midden op zijn gebogen oude rug
een tijdje turen naar de Molenstraat
en het hele warme end weer terug.

Wat heeft hij door de eeuwen heen
zijn last niet fier gedragen.
Om elk jaar opnieuw
de rog, de knolletjes, de piepers en de maïs
te baren voor onze lege magen.
Wie heeft er ook weer wie verslagen?
En dan tot slot:
Wie ligt er in zijn rulle vel
niet lekker droog begraven?

Ach, legden wij of onze ouders
niet onterecht
die hoge scherpe lodenzware flats
als dank op zijne schouders?

Jan Menne

Over de Engh

Over het graf van Rinke heen
denk ik aan de kwartels, de hazen
en het koren waarin kwade geesten
van de oude toren blazen dat hel
en verderf de sporen zullen wissen
van de ploeg, de hooister en de molensteen.

Geef Soest
dit onland van maïs en mest
de bolderik terug, de gerst,
het zachte landschap van de akkerleeuwerik.

Leg op mijn zerk aan de Veldweg
het laatste woord van dit verschiet:
aarde wil van aarde niet*.

Jan Visser

*Spreekwoord. De aardse mens is aan het aardse gehecht en doet er ongaarne afstand van.

Engh

Weer zo'n donkere wolk
vanuit het westen dreigend
maar zich splitsend
voor de Soester Eng
zodat het daar droog blijft.

Droog blijft het niet altijd
in mijn ogen
wanneer ik opnieuw word
overmand
door de schoonheid
van die bruine repen maisbloei,
horizontale deksels
op hoge grote dozen groen
als eerder, toen
het ook al fris en stil was.

Toch drink ik de warmte
van het pad in de geur
van vers geoogste luzerne
in combinatie met dat
van het juist verzameld graan.

Dan zie ik mijzelf
als een spons voor de pracht
van die hier overweldigende
natuur.
De nog naweënde kracht
van alle hier verbouwende
geslachten
die ook hazen zagen
en kraaien en eksters en uilen
en kleine Jantjes, alles
in post-Kaninefatische grootheid.

Opgegroeid in Baarn
had ik over de bewoners hier
rondom
"speksnijders" moeten zeggen
maar om Leertouwer kon je
in bromfietsjaren
echt niet heen
om maar iets te noemen.

In eigen land is evenwel poëet
proleet.

Vandaar dat ik me in Soest
zo goed voel,
zeker op de Engh
waar alles het ritme ademt
van de wieken van de molen
in een werkzame kalmte
en een heuvelachtig
plattelandse gewoonheid
omdat er voor zelfgenoegzaamheid
gewoon geen plaats is.

Oh, heerlijke Soester Engh,
blij ben ik dat ik me met iemand
rondom je meng.

Ernest R. Kramer
trein Soest-Soestdijk
IX 2011